

32 Huic affinis est quæstio, an scilicet clericus agens possessorio adversus laicum, debeat super proprietate in foro eodem seculari litigare? Affirmat Barbosa ubi proxime, n. 138. Tondut. sup. num. 15. vers. Alii vers. Fonta. decis. 345. Contra sentiunt Mart. sup. part. 2. cap. 39. num. 17. 18. Mastrill. decis. 286. num. 15. & alii apud Fontan. num. 9. gloss. in cap. fin. de judic. & hoc verius videtur, saltem ubi peracto iudicio possessorio, petitorium deducitur. Confulas Tond. part. 1. cap. 12. num. 15. ubi distinguit ita.

SUMMARIUM.

- 1 Regius Castellæ Senatus de quibus causis in prima instantia cognoscatur, & num. 2.
- 3 Avocatio causarum definitur.
- 4 Principi liberum est causas omnes coram suis Magistratibus pendentes avocare.
- 5 Idem potest Pontifex quoad causas Ecclesiasticæ jurisdictionis.
- 6 Rex non evocat causas à Dominis inferioribus, nec ab eorum iudicibus absque speciali ratione.
- 7 Quisque valet causas avocare à iudice, quem inde penderet constituit.
- 8 Rex avocare causas pro libito potest ab illis, quibus jurisdictionem in officium, seu administrationem contulit; secus si in majoratum, aut feudum.
- 9 Epedit ne Princeps causas à suis Magistratibus evocare absque ulla ratione.
- 10 Avocatio litis pendens non tenet, si Princeps avocans litis pendentiam ignoret.
- 11 Episcopus à suis Vicariis causas avocatur. Sed hoc limitatur num. 13.
- 12 Non avocatur pendentes coram Archidiacono.
- 14 Metropolitanus nequit avocare à suffraganeo, etiam precedente omissione, & num. 15.
- 16 Dum visitat, Pontificalia exercere prohibetur in diocesi suffraganei.
- 17 Diocesani suffraganei Episcopi nullo modo ad Metropolitanum confugere permittuntur, nisi per appellationem.
- 18 Domini vassallorum an valeant causas evocare à iudicibus ordinariis sui territorii, & num. 23. cum seqq.
- 19 Regii Prætorii, seu Cancellariæ Judices non avocant causas ab inferioribus, nisi in casibus Curia, & antequam lis contestetur.
- 20 Cause pendentes in Cancellariis an per Regem soleant avocari.
- 21 Regius Senatus Castellæ num causas avocet in scio Rege.
- 22 Utrum Legato de latere, vel Nuntio liceat ab Ecclesiasticis avocare.
- 25 Prætores civitatum à Locum tenentibus causas avocant.
- 26 Principis delegatus quando possit à subdelegato causam avocare.
- 27 Iudex ordinarius causam quam delegavit, poterit avocare.
- 28 Cujus Tribunalis Notarius in causa avocata conficiat acta.
- 29 Avocatio duplex est, tacita, & expressa.
- 30 Causa semel Curiam ingressa, inde non exit, nisi ex Pontificis commissione, & num. 32. & 33.

31 In Beneficiis quoties Pontifex manus apponit, etsi provisio careat effectu, non revertitur jus conferendi ad Ordinarium.

34 Si appelletur ad Sedem Apostolicam à sententia interlocutoria, & non jure appellatum pronuncietur, an causa remittatur ad inferiorem.

35 Si Princeps causam appellationis ab interlocutoria delegaverit, simul & principalem, si delegatus perperam provocatum proferat, an valeat in negotio principali procedere, & num. 36.

38 Delegatus ad secundam instantiam, revocet sententiam inferioris, absque novo mandato poterit in causa principali procedere.

39 Iudex ordinarius, revocata sententia interlocutoria inferioris, à qua provocatum est, causam retinet decidendam super principali.

40 Causa per appellationem ab interlocutoria ad Curiam de lata, & solet Princeps jubere, ut omisso iudicio appellationis, de Principali ibidem cognoscatur.

41 Nullus præter Principem id facere valet, nisi de partium consensu.

42 De effectu avocationis cum decreto irritante.

43 Avocatio cum decreto irritante suos non operatur effectus ad partis preces expedita, si prætor ea uti noluerit.

44 Actus nullus ex dispositione legis subsistit ex assensu ejus, cuius favore nullitas est inducta.

45 Lex cum clausula irritante non reddit actus nullos ante sufficientem ejus promulgationem perfectos.

46 Lex sufficienter promulgata, etiam ignorantes astringit, quod declaratur.

47 An obliget scientes antequam promulgetur.

48 Lex cum clausula irritante an ipsam legem liget.

49 Avocatio motu proprio an reddat irrita qua inferior ignorans gesserit à die expeditionis, & num. 50.

51 Jurisdictio semel radicata, etsi per superiorem revocetur, que dum ignorat, iudex inferior egerit, sustinetur.

52 Vicarius Episcopi valide exercet suam jurisdictionem jam extinctam, si eum lateat extinctio.

53 Revocatio jurisdictionis motu proprio non facit cassos actus, quos iudex inscius edidit.

54 Gesta per procuratorem an sustinenda.

55 Avocatio cause motu proprio impedit progressum inferioris ad ulteriora, undecunque revocationis notitiam perceperit.

56 Avocatio motu proprio differt ab ea, que ad extinguendam interim inferioris jurisdictionem.

57 Quid si in eodem avocationis rescripto apponatur clausula, Motu proprio, & simul constet preces partis intervenisse.

58 Advocatio ad partis supplicationem non admittit jurisdictionem inferiori, nisi ei littera intineretur.

59 Principis delegatus ad certam causam, licet sciat alii eandem commissam, supersedere non tenetur antequam illi rescriptum notum legitime fiat.

60 Proreges, Præsides, Prætores, & alii quibus est ordinaria jurisdictionis, eam jure exercent scienter sibi successorem electum, usque ad hujus adventum, actualemque numeris possessionem.

CAPUT

CAPUT IX.

1 **S**upremi Castellæ Senatus Consilarii de omnibus causis in prima instantia cognoscere valent, de quibus idem Rex, exceptis quibusdam, quæ Regiæ Majestatis iudicio privatè relinquuntur, l. 22. tit. 4. lib. 2. Recop. Paz. prax. tom. 1. temp. 1. num. 15. qui latè prosequitur recensens quæ spectent ad cognitionem iudicum, qui in Cancellariis, & aliis Regalibus Auditoriis Hispaniæ resident: de quo etiam Monter. pract. tract. 5. per totum. Sunt plura supremo Senatui reservata, quæ in Cancellariis expediri vetantur, ut prænotatur supra, cap. 4. num. 46. ubi quid in novi orbis Regiis Prætoriiis.

2 Rursus nonnullæ lites à supremo Senatu ad Cancellarias remitti jumentur, ut Casus Curia, l. 11. tit. 5. lib. 2. Recop. concursus creditorum ad bona majoratus, ut habetur in remission. ad tit. 2. lib. 2. Recop. alia eadem causæ referuntur l. 21. eod. tit. 4.

Ad Num. 1.

3 Item avocationis definitionem diminutam agnoscit Tondut. de prævent. judicial. part. 1. cap. 7. num. 5. ita definites: Est litis pendens, vel que pendere debebat coram inferiore, ad Principem, aut superiorem absque provocatione facta translatio, adjectis verbis, que pendere debeat; quia avocatio non solum fit de causis pendentibus, sed etiam de nondum inchoatis, quæ ad tribunal inferius spectant. Dicendum est tamen, D. Covarruv. de avocatione agere præsumpta; nam propriè non avocatur causa antequam radicerit apud inferiorem, cum privatio habitum præsupponat, l. Titio usufructus 95. de condit. & demonstr. l. Decem 117. de verb. oblig. Aug. Barbosa cum plurimis axiom. 199. Nec causa dici verè potest antequam lis pendere incipiat; deducto in iudicio jure actoris. Paz. d. tom. 1. annot. 2. num. 2. Parlad. different. 136. num. 2. Tondut. sup. cap. 30. num. 13. Unde licet vulgò avocatio nuncupetur, cum superior inhibet inferiori, nec de causa examinanda cognoscatur, quæ nondum pendet, in lara significatione, ac impropria verbum id usurpatur.

Vers. Hoc jus avocandi.

4 Supremis Principibus liberum est causas vel ceptas coram quibuscunque suis Magistratibus avocare, ut per se de illis cognoscant, aut aliis delegent iudicandas. Mastrill. de Magistratib. lib. 3. cap. 4. num. 248. Salgad. de revent. bullar. part. 2. cap. 31. num. 86. Petr. Barbosa in l. Si quis posteaquam, num. 17. de judic. Cancr. variar. lib. 3. cap. 10. n. 8. Aug. Barbosa in collect. ad cap. Ut nostrum, num. 2. & cap. Ut debitus, num. 20. de appellat. Avendann. de exequend. mandat. p. 2. cap. 19. num. 2. vers. Rex verò Azev. in l. 32. tit. 4. lib. 3. Recop. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 16. num. 100. Marta de jurisdict. part. 1. c. 43. num. 7. ac plurimii apud Salgadum.

5 Quod utique in summo Ecclesiæ Præsule adnotarunt Cardin. Tusch. lit. A. concl. 561. Salgad. sup. cap. 6. num. 15. Villalob. Erar. commun. opinion. lit. A. num. 269. Cabed. part. 2. decis. 85. num. 4. Bobad. ubi proxime, Avend. sup. cap. 5. num. 12. vers. Solus enim Papa, Aug. Barbosa cum pluribus de potest. Episc. part. 3. allegat. 81. num. 18.

At Rex non avocatur causas à Proceribus, seu Baronibus subditis, nec à iudicibus, quos illi in propriis dominis constituunt, nisi negligentia ipsorum, aliave iusta causa id sua-deat, & urgeat. Tondut. sup. part. 1. cap. 11. num. 14. Azeved. in l. 1. ex num. 32. tit. 1. lib. 4. Recop. Mastril. ubi proxime, à num. 35. & lib. 4. cap. 16. num. 60. Cabed. sup. num. 3. Quicquid fenserit Menoch. de præsumpt. lib. 2. præf. 18. num. 7. & Bobad. ubi proxime. Faciunt per me tradita sup. cap. 1. num. 147. In casibus verò Curia avocatio permittitur à tribunali inferioris Domini ad Cancellariam juvari privilegio postulare. Mastrill. d. cap. 16. num. 233. Avend. part. 2. cap. 5. num. 11. vers. Dixi autem, Bobad. sup. Quod quidem apud nos contingere nequit, nisi ante litem motam, ex præmissis sup. cap. 6. num. 23. & cap. 7. num. 42.

Ibi: Is etenim, qui liberè iudicare jussit.

Non tantum Princeps, sed & quisque, qui Magistratum independentem constituit, aut iudicare præcepit; jus avocandi consequitur, lib. 21. tit. 4. p. 3. ubi Gregor. Lop. gloss. 1. Tondut. part. 2. cap. 63. num. 10. 11. Avil. in cap. 1. Prætor. num. 42. vers. Sed an potest. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 16. num. 100. vers. El primero es. Salgad. de Reg. protection. part. 1. cap. 7. num. 42. Avendann. de exeq. mandat. part. 1. cap. 19. num. 2. vers. Et est ratio; Ant. Fab. in ration. ad d. l. iudicium solvitur, de judic.

Nec pugnant hæc cum prænotatis sup. num. 6. nam etsi omnis jurisdictionis in a ditionem à Rege tanquam ab unico fonte in inferiores Dominos diffundatur, quam liberè concessit à principio, ut dixi supra, cap. 1. num. 145. ipse tamen Rex hanc sibi legem imposuit, ne in prima instantia propriam jurisdictionem in vassallis inferiorum Procerum exerceat, nisi iusta subsistente ratione, ut ait Avendann. d. cap. 5. num. 11. vers. Dixi autem. Unde rectè distingui solet inter jurisdictionem à Principe concessam in administrationem, seu officium; vel in feudum, sive majoratum, ut scilicet in priori casu avocatio sit libera, non in posteriori. Mastrill. de Magistrat. lib. 3. cap. 2. num. 37. cum seqq. Tondut. de prævent. judic. part. 1. cap. 11. num. 14. quæ autem sint causæ iustæ, ut Rex in prima instantia causas avocet à Domino inferiore, recenset plenè Mastrill. lib. 4. cap. 16. ex num. 214.

Ibi: Princeps igitur avocare poterit.

Licet autem Princeps valeat pro libito causas à suis Magistratibus evocare, Paul. de Castr. in authent. Qua in provincia, C. ubi de crimin. agi oport. & cons. 318. num. 2. Mart. de jurisdict. part. 1. cap. 33. num. 101. Avend. sup. part. 1. cap. 19. num. 2. vers. Rex verò, Bobad. d. cap. 16. num. 100. expedit tamen ne absque rationabili causa Princeps avocatione utatur, cedit etenim in ludibrium ordinariæ jurisdictionis, iudicium contumeliam, ac litigantium detrimentum, ut animadvertunt Mastrill. d. lib. 3. cap. 4. ex num. 251. Ponte de potest. Proreg. tit. de abundant. civitat. §. 1. num. 16. & decis. 36. num. 12. Tondut. part. 1. cap. 7. nu. 7. Carol. de Tapia decis. 1. à num. 12. Azeved. in lib. 32. tit. 4. lib. 3. Recop. Salgad.